

Carl Bildt: Tal på Moderaternas kommunala rikskonferens 1999

Talare
Carl Bildt
Partiledare, Moderaterna

Datum
19 mars 1999

Plats
Västerås

Åter kommunal rikskonferens. Numera Nordens största återkommande politiska möte. För många moderatårets höjdpunkt. Mötesplatsen för både idéer och vänner.

Åter i Västerås. Vi var här 1994. Då på väg in i en tuff valrörelse. Vi kom något förstärkta ur den liksom vi faktiskt gjorde ur årets. Men vi tvingas samtidigt konstatera att den politiska utvecklingen i Sverige sedan dess blivit en annan än den som vi hade hoppats på.

Nu samlas vi åter här i denna 1000-åriga stad vid Aros-floden. Här dundrade Gustav Vasa över sin riksdag. Här bröt industrialism och teknik ny mark för Sverige. Här står Sverige i dag mitt uppe i brytningstiden mellan nytt och gammalt mellan ett äldre industrisamhälle och ett framväxande kunskaps- och informationssamhälle. Här fanns förr det framgångsrika svenska ASEA här finns nu det framgångsrika schweiziska ABB.

Det är sex månader sedan valet till riksdag, landsting och regering. Nya regeringar i Heby, Sala, Fagersta och Norberg. Nya majoriteter i Stockholmsregionen, i Skåneregionen och i Västra Götaland. Men en allt värre rödgrön röra i Sveriges riksdag och regering.

Det är tre månader till nästa val. Nu till det Europaparlament som under de senaste månaderna har blivit allt viktigare och viktigare. För oss handlar det om att säkra en icke-socialistisk majoritet och att skapa förutsättningar för att vår partigrupp blir det största i europaparlamentet. Det är viktigt för Europa och det är viktigt för oss.

Och om lite mer om nio månader är det så dags för steget in i det nya decenniet, det nya århundradet och det nya årtusendet. Att byta perspektiv från att blicka

bakåt till att börja att bygga framåt. Att se främst det nya snarare än bara det gamla.

Politik och samhällsarbete bedrivs bäst med de långa perspektiven. Det är idéernas långa kamp som formar samhällets långsamma förändring. I ett medialandskap som ofta flämtar av kortsiktighet och konfrontationslusta finns det ofta anledning att försöka att hålla fokus på just det långsiktiga, det viktiga, på de idéer som successivt förändrar och förnyar.

För ett decennium sedan skrev vi 1989. Ett år som alldeles säkert kommer att gå till den europeiska historien. Då så mycket började att förändras. I Europa. Och i Sverige.

Den 19 mars 1989 demonstrerade tusentals personer i Moskva till förmån för den då avsatte partichefen Boris Jeltsin. I Warszawa satt kommunisterna, kyrkan och oppositionen runt sitt runda bord och förhandlade om möjligheten till demokratiska val. I Tallinn kunde den svart-blå-vita estniska fanan för första gången hissas över Långe Herman på Domberget över den gamla staden.

Det var ett Europa i sammanbrott och uppbrott. Sammanbrott för en gammal socialistisk ordning. Uppbrott i riktning mot något nytt och hoppingivande.

I Sverige hade vi haft val 1988. Socialdemokraterna hade sagt att det växte så det brakade i ekonomin, lovat nya bidrag och med dolt allvar varnat för alla de fasor som skulle följa i spåret på varje försök att avvika från den sk tredje vägens ekonomiska politik som de hade bedrivit allt sedan jättedevalveringen efter valet 1982.

Men verkligheten smög sig på. Den då hyllade finansministern Kjell-Olof Feldt skriver i sin bok om vårvintern 1989 när det började bli tydligt att det inte längre gick att leva på illusioner och fagra löften.

Vi beskrev i valrörelsen 1988 ”landets ekonomi i alltför ljusa färger ett bedrägeri som avslöjades våren 1989.”

Det ledde åt fel håll. Det bar iväg mot ett stup. Det var arbetslöshetens stålbad som väntade. Hans formuleringar är många och målande.

Men ändå vågade man inte tala om hur det var. Att göra besparingar i egna vallöften klarade man inte av internt. Ett hastigt framkastat förslag om momshöjning höll på att fälla regeringen när LO visade makt. Men som den verkliga katastrofen beskriver Feldt centerns erbjudande om att ta s k ansvar för landet och erbjuda sig att medverka i ett s k tvångssparande som skulle rädda både regering och ekonomi men som i stället kom att medverka till att fälla dem bägge.

Det var en eländets vårvinter för socialdemokraterna. Deras opinionssiffror började nu t o m gå under 40 procent. Det talades om katastrof.

Sveriges ekonomi var på väg ned och Europas politik och samarbete var på väg upp. Intet av detta ville man se.

Dåvarande kabinettsskreteraren Pierre Schori försökte i uttalande efter uttalande dementera tankar på självständighet för de tre baltiska staterna. Det handlade om autonomi inom ramen för Sovjetunionen. Inte mer. Absolut inte mer.

Och dåvarande statsministern Ingvar Carlsson hade sin egen version av offensiv i Europapolitiken. Han avslutade vårriksdagen med en stor attack, där han dock med tillfredsställelse ansåg sig kunna konstatera att moderaterna isolerade sig själv allt mer eftersom de nu allt tydligare talade om att Sverige kunde bli medlem i den Europeiska Unionen.

Det var året då det socialdemokratiska partiet fyllde 100 år. Det var en ståtlig tillställning. Jag minns hur LO:s ledning uppvaktade med en gåva på 50 miljoner kronor för att säkra partiets ideologiska kurs under de kommande åren.

Jag minns hur jag stegade in på samma tillställning och överlämnade en parabolantenn som symbol inte bara för det man inte borde förbjuda förslaget hade faktiskt förts fram! utan också för att det randades en ny tid som krävde en ny öppenhet för nya idéer.

I dag ett decennium senare är det mycket som förändrats i Europa och i världen.

Vi är fulla medlemmar i den Europeiska Unionen med alla de utmaningar och möjligheter som detta innebär. Det var vi moderater som släpade

socialdemokraterna till att inse det europeiska samarbetets nödvändighet.

Vi har till delar tagit oss igenom den kris som den s k tredje vägens ekonomiska politik hade fört oss in i. Vi har gått bort från en ekonomisk politik som tolererade inflation till en politik som håller inflationen borta och därmed skapar bättre förutsättningar för långsiktig utveckling.

Men 1990-talet är ändå den ofullständiga förnyelsens decennium för Sverige. Ett årtionde där omvandlingen och förnyelsen började att ta fart runt om i världen.

Men där Sverige om vi ser decenniet i dess helhet fortsatte att halka efter, att vara osäkert, att titta mer bakåt på det som var, än framåt på det som skall komma.

I fjolårets valrörelse var det vi moderater som stod för kravet på förändring och förnyelse. Förvisso stärkte vi våra ställningar i de delar av landet och i de grupper som mer än andra haft skäl att vända ansiktet mot framtiden. Men vi vet också att vi förlorade mark i andra delar av landet och bland andra människor.

Det var en valrörelse där traditionalismen och provinsialismen stod starkare än kraven på förändring och förnyelse. Det har också vi ett ansvar för vi alla. Det blev en valrörelse och ett valresultat som bäddade mindre bra för de utmaningar och de uppgifter som Sverige nu står inför.

Jag ser då och då i media de som anser att vi moderater talade för mycket om behovet av förändringar och förnyelse. Att vi t ex inte skulle tala om sänkta skatter. Att det blir bättre för oss om det krävs mindre av förnyelse för Sverige.

Jag delar inte den uppfattningen. Tvärtom. Vår uppgift som engagerade individer är inte främst att följa trenden för dagen. Det finns säkert många som klarar det mycket bättre än vad åtskilliga av oss skulle göra.

Vår politiska uppgift är mycket vidare och mycket viktigare än så.

Det är att se verkligheten som den är. Det är att våga att ha en vision om en morgondag som är bättre. Och det är att ha kompetensen och kraften att formulera och föra ut de vägar som för från dagens verklighet till morgondagens

vision.

Inte att nostalgiskt drömma om den tid som flytt. Inte att lättsamt slå sig till ro med att förvalta det som är. Utan just att vara den kraft för förnyelse och förändring som Sverige så innerligt väl behöver.

Om inte vi är det vem är det då? Och vart styr i så fall detta Sverige som skulle kunna så mycket mer och så mycket bättre än vad förlegad socialdemokratisk politik nu gör möjligt?

Vi har ett uppdrag. Tydligare än någon annan. Mer krävande än vad andra har ansett att de kan klara av. Men också oerhört mycket viktigare för att detta vårt land inte skall stanna upp allt mer, inte skall fortsätta att halka efter, inte skall gå mot en framtid där köer och kriser kommer att dominera allt mer av vår vardag i jobb, i skola, i vård och i allt det andra som betyder så mycket för oss som individer och som familjer.

Sverige måste sänka skatten. Annars kommer vi att förlora framtiden. Och då hotas själva basen för vår välfärd.

Det förblir den enkla men krävande sanningen. Och gradvis håller den på att accepteras av allt fler.

Under de senaste månaderna har diskussionen om tendensen bland stora företag att på ett eller annat sätt flytta funktioner eller huvudkontor ut ur Sverige blivit allt mer central. Det som tidigare bara vi sade har nu sagts och konstaterats av allt fler.

Västerås var en gång sätet för huvudkontoret i den svenska stoltheten ASEA. I går hölls här den sista bolagsstämman med det svenska ABB som nu försvunnit och helt uppgått i det schweiziska företaget ABB.

Stoltheten över produkter, teknologi och kunnande har vi fortfarande kvar. Men ledningen sitter i ett annat land. Företaget är i dag ett utländskt registrerat företag med världen som marknad och Sverige som en av flera viktiga lokaliseringar för sin produktion.

Inte mindre men heller inte mer.

Men det som oroar mig mest är ändå inte detta. Det pågår en gigantisk omstrukturering av bilindustrin i hela världen. Volvos personvagnstillverkning köps av amerikanska Ford. I Bengtsfors förlorar mer än 800 anställda arbetet som ett led i en omstrukturering som omfattar 15 olika produktionsorter runt om i världen.

I går kväll mötte jag mer än hundra små- och innovationsföretagare i Stockholm. Det var inte de stora elefanternas dans i debatten som jag i första hand var intresserad av. Det var det företagande som är den svenska ekonomins och därmed den svenska välfärdens spjutspets in i det nya århundradet som jag ville möta och lyssna på.

Ty vi måste inse att det är just på detta sätt som det förhåller sig i den allt snabbare utveckling som vi står mitt uppe i.

Det snart gångna decenniets särklassigt mest framgångsrika svenska företag är Ericsson. Skulle vi ta bort Ericsson ur den svenska statistiken skulle hela Sveriges 1990-tal se dramatiskt sämre ut. Faktum är, att vi får gå tillbaka till Sala Silvergruva eller Falu Koppargruva för att hitta en period då hela vårt lands ekonomi har varit så beroende av ett enda företags framgång och styrka som Sverige under detta 1990-tal blivit av Ericsson.

Det säger oss åtskilligt. Om hur andra delar av vår ekonomi går skakigt. Om hur denna del av den globala ekonomin nu växer så det knakar, för att ta till ett uttryck som missbrukats för ofta.

Men nu utmanas detta Ericsson. Ordentligt och rejält. På de amerikanska marknaderna där den nya ekonomin är tydligare än någon annanstans i världen är det stora Internetkommunikationsföretaget i dag Cisco. Jag skulle tro att dess värde i dag motsvarar vad vi får om vi slår ihop alla de svenska stora företag vi känner till namnet på och sedan lägger till ytterligare en del.

Cisco är ett företag som inte fanns för drygt tio år sedan. Det fanns inte. Det sattes upp för drygt tio år sedan runt ett köksbord där två personer lyckades att få ett litet lån från en liten bank för att börja att arbeta med en stor idé.

Jag såg i veckan en intervju med Ciscos verkställande direktör. Det handlade om

de steg som nu förbereds när det gäller att gå över till nästa generation av Internet. Om att bereda marken för den verkliga nätverksekonomi som i grunden kommer att omvandla förutsättningarna för all vår ekonomi som vi ditintills känt den och för betydande delar av samhället i övrigt.

Han fick frågan vilken av sina stora konkurrenter han fruktade mest. Alla de kända namnen på de globala jättarna susade förbi. IBM. Ericsson. Andra.

Men nej:

”Jag har en liten lista med namnet på ett dussin alldeles nyss startade företag som jag fruktar mer än några andra. Killar och tjejer som startat med ett tomt papper och har en enorm fördel i den utveckling som nu är. Vi gamla företag måste integrera det nya i våra nuvarande system de startar med det nya med en gång. Det är utmaningen från dem som driver oss framåt.”

I det svaret från det företaget ryms mycket av den dynamik som håller på att omvandla världen.

Och för oss som svenskar och moderater är budskapet viktigt. Förmår vi inte att hävda oss i denna nya verklighet så kommer vi inte längre att bara halka efter, då riskerar vi att rasa än snabbare i både välfärdsligor och välfärdsmöjligheter.

Bland nyföretagarna i går var otåligheten stor. Där fanns en blandning av enorm tro på möjligheterna med enorm frustration över hindren. Där fanns de som misslyckats flera gånger men som nu ser ut att lyckas riktigt ordentligt.

Där fanns just den glöd för att skapa nytt och annorlunda och stort som för cirka hundra år sedan också fanns i vårt land, och som då ledde till de innovationer som så småningom genom den individuella skickligheten, den nationella moderniseringen och den historiska försynen kom att föra Sverige upp mot toppen i världen under några gyllene decennier som många fortfarande lever på minnet av.

Men i tilltagande drag diskuterar just dessa framtidens spjutspetsar i dag att lämna Sverige. Åtskilliga hade redan gjort det. När tunga kapitalskatter gör att det inte går att få fram riskkapital som räcker. När hårda inkomstskatter gör att det är svårt att ge medarbetare den uppskattning som de långt lättare kan få i

andra länder. När politiken upplevs som en spärr och inte som den hjälp och det stöd som den bör vara.

Det är inte de stora elefanterna släpande ut ur landet som är det allvarligaste. Det är de små snabba stegen ut ur Sverige av just dem som är framtidens spjutspetsar när det gäller ekonomi och välfärd.

Hos dessa killar och tjejer finns morgondagens Asea, Ericsson eller Cisco. Det land som på tröskeln av det nya årtusendet inte sätter förnyelsen och företagandet i centrum kommer att döma sig själv till nedgång och fall.

Så tydligt tror jag att vi har anledning att formulera den situation som Sverige i dag sitter i.

Om vi går ett decennium tillbaka är det nödvändigt att konstatera att Sverige förlorat cirka 500 000 jobb. En halv miljon möjligheter till egen försörjning har fallit bort, och en halv miljon nya individer som kräver allas vår försörjning har kommit till. Omständigheterna kan skifta men en halv miljon bärare av välstånd har förvandlats till en halv miljon bördor som vi alla skall bära.

Och utvecklingen framöver ser dessvärre inte särskilt ljus ut. Jag såg att statsministern häromdagen sade att det sällan hade sett bättre ut för ekonomin än vad det gör nu. Det skulle väl i så fall ha varit i valrörelsens slutskede, antar jag.

Men inte ens denna gyllene tid förmår att föra jobben och sysselsättningen i Sverige upp mot det mål som regeringen själv satt upp.

Det finns i dag inte en enda prognos inte ens regeringens egen som tror att regeringen kommer att klara det mål för sysselsättningen år 2000 som under de senaste åren har varit deras särklassigt viktigaste mål och löfte.

Åt detta förefaller socialdemokraterna i dag närmast att rycka på axlarna. Möjligen tillsätts en ny arbetsgrupp. Möjligen sätts det upp ett nytt mål. Men därvid stannar det.

Pladder utan politik. Mål utan medel.

Likgiltighet och uppgivenhet inför den uppgift arbete åt alla som tidigare var också socialdemokratins.

Det är ett historiskt nederlag för Sverige och en historisk nesa för socialdemokratin att jobben och sysselsättningen gjorts till en fråga man inte längre verkar att bry sig om.

Konsekvenserna av detta misslyckande kommer att drabba alla. Jag såg att Lars Luttrop påpekade att arbetslösheten direkt och indirekt kostar budgeten här i Västerås ca 350 miljoner kronor. Det är pengar som skulle kunna användas bättre. Till sänkt skatt. Till bättre skola. Till en bra åldringsvård. Exempelen är många. Bidragsbördan tynger ner.

Och för nationen som helhet är siffrorna enorma. Minns hur jag i valrörelsen pekade på de studier som visade att arbetslösheten och den låga sysselsättningen kostade nästan lika mycket som skolan och sjukvården tillsammans. Vi sade det då och det förblir tyvärr lika sant i dag.

Det finns all anledning att vara rädd för vad detta kommer att innebära för framtiden. Under nästa decennium kommer vår befolkning att börja ändra sammansättning när det blir allt fler som går i pension. Det är då de verkligt stora utmaningarna kommer. Det är då som allt färre förväntas att försörja allt fler. Det är då som misslyckandet nu kommer att leda till antingen kraftiga skatthöjningar med allt vad detta för med sig eller kraftiga utgiftsnedskärningar med allt vad det för med sig. Det är då som det verkliga priset för försummelser nu kommer att komma. Det är då man med berättigad bitterhet kommer att vända sig mot en politisk generation och ett politiskt system som förr sjönk ner i liknöjdheten inför framtiden och uppgivenhet inför kraven på förändring och förnyelse.

Det handlar om sänkta skatter. Det finns inte en studie, inte en bedömare, inte en företagare som inte ser det som en absolut nödvändighet för Sverige att snabbt inleda en politik för sänkta skatter.

Jag ser i tidningen att det finns de som tycker att krav på sänkta skatter är skrämmande. Jag är dock övertygad om att det finns långt fler som skulle bli långt mer skrämnda om det inte fanns någon kraft i detta land som med tydlighet talade om det som krävs.

Som skulle bli så skrämnda att de kanske än lättare skulle ta steget bort från Sverige med alla de förlorade framtidsmöjligheter för oss alla som detta skulle innebära.

Förmår vi inte att föra den politik för förnyelse som innebär ökat utrymme för företagande också genom sänkta skatter kommer vår välfärdsbas att krympa och drabbas av allt tydligare kriser. Det gäller i Västerås och i Kungsör lika väl som det gäller i Malmö och i Malung.

Allt kan inte åstadkommas på en gång. Steg för steg måste arbetet och förändringen drivas. Jag citerade Lars Luttrup från Västerås. Från Kungsör säger vår gruppleadare Rigmor Svegfors att det visserligen skulle vara frestande att sänka skatten omedelbart med tre kronor, men att det inte är möjligt.

”Däremot skulle vi kunna sänka skatten med en krona per mandatperiod. År 2010 skulle kommunalskatten i Kungsör vara nere i 26 kronor, lägst i vår kommun. Andra kommuner skulle vara tvungna att följa efter.”

Rigmor har rätt. Kvinnor kan. Steg för steg kan förutsättningarna förändras. Och då skulle hon och alla andra i Kungsör ha bättre möjligheter inte bara till egen ekonomi utan också till arbete för alla. Kungsör skulle få fler skattebetalare och färre bidragstagare och därmed bättre service med lägre skatt.

Och Rigmor har också rätt på ett annat sätt. Att ”den kanske viktigaste uppgiften för moderaterna centralt är att formulera de konkreta inslagen i ett program för ett kommunalt systemskifte.” Vi måste få bättre valuta för våra skatter. Vi måste få bättre skola. Vi måste få bättre vård. Då handlar det inte om att inte förändra då handlar det faktiskt om att förändra och förnya.

Om inte vi gör det vem gör det då? Och hur skulle utvecklingen för Kungsör och Sverige då bli under de år och decennier som kommer?

Jag tycker nog att utvecklingen sedan valet visat, att ur den rödgröna röran kommer ingen framtidspolitik värd namnet. En förlorad höst. Pladder utan politik. Mål utan medel. Den som tycker att jag är kritisk i överkant mot denna regering och dess bröder och systrar behöver bara läsa Aftonbladets ledarsida under den senaste veckan. Jag är kritisk de är nedgörande.

Vi moderater skall inte göra gällande att vi allena kan stå för allt och att vi redan har svaret på alla frågor. Så är det inte så kommer det aldrig att vara.

Men vi skall samtidigt inse den roll som vi erövat i svensk politik under de senaste decennierna och vad den kräver av oss. I vårt land bildas regeringar kring antingen socialdemokrater eller moderater.

Så ser den parlamentariska verkligheten ut. Mittens rike visade sig i valet inte vara en öken på det sätt jag hade trott det visade sig vara ett stort svart hål.

Därmed är vi inte bara ett parti som kan ha synpunkter hit och dit. Som kan vara inriktade på att i marginalen rätta vad andra gör eller vill. Därmed är vi ett parti som har ansvaret för att kunna bära upp en alternativ politik och en alternativ regering. Därmed är vi de främsta bärarna av hoppet om en annorlunda och bättre utveckling för Sverige.

Jag har efterlyst och kommer att arbeta för en tydligare och bredare allians för förnyelse av Sverige. Den kommer säkert att byggas steg för steg. Men den måste byggas om vi skall ha möjligheter att vrida Sverige till rätta under kommande år.

Den kräver ett moderat parti som tydligt går framåt i sina visioner och i sina reformsträvanden. Som inte bara talar förnyelse utan som också förmår att formulera den politik som förnyelsen kräver.

Vi måste våga visionerna och visa vägarna.

Men det blir också vår uppgift att kunna ge svaren på frågorna om förankringen och tryggheten mitt uppe i denna tid av förändring och förnyelse. Och det är alldeles uppenbart att vi inte har varit tillräckligt bra på det senare under de gångna decennierna.

Vår roll som framtidspolitikens spjutspets får vi inte överge. Men vi måste bli bättre på att göra tydligt hur samhällets förnyelse kan förenas med den förankring och den trygghet som många människor i vårt land upplever som minst lika viktig.

Vi måste kunna förena förnyelsens och förändringens löfte om en bättre

framtid med tryggheten i förankringen i det som en gång var.

Jag brukar ofta peka på hur förändringskrafterna i dag kommer utifrån och underifrån. Förr kanske man trodde att samhällsförändringen beslutades i partistyreelser och lades fast i statliga kommittéer. Att allt byggdes ovanifrån.

Men så är det inte längre.

Informationsteknologin, invandringen och internationaliseringen skapar alla nya möjligheter för förändring som inte alls föds i offentliga planeringspärmor.

Och därmed borde det också vara uppenbart att det är en politik som ger så stor frihet som möjligt för förnyelse, ansvarstagande och framtidsbyggande som är den politik som skapar bäst möjligheter.

Teknik och vetenskap skapar ständigt nya förutsättningar.

Kapaciteten hos de mikroprocessorer som finns över allt i vår vardag fortsätter att fördubblas var 18:e månad. En helt vanlig bil innehåller i dag fler och starkare processorer än de rymdfarkoster som landade människan på månen.

Kommunikationsförmågan på bredband av olika slag fördubblas varje år. Internettrafiken fördubblas var hundra dag.

Låt oss inse det: Vi har bara sett den allra första början på en revolution i våra förutsättningar för en utveckling större och mer genomgripande än något annat teknologiskt språng i människans historia.

Och vi börjar ana betydelsen av den revolution som den nya bioteknologin innebär. Majoriteten av alla de människor som genom historien blivit 60 år och mer lever i dag. Och de barn som föds nu har inte bara goda förutsättningar att uppleva det kommande sekelskiftet utan också det som kommer därefter.

Men teknologi och vetenskap är inte den enda kraften bakom de nya möjligheterna.

Vårt land har i grunden förändrats redan genom att under de senaste sex decennierna upp mot två miljoner människor har sökt sig till oss från praktiskt

taget alla världens länder. De kallas ofta invandrare trots att de flesta har vandrat färdigt för länge sedan och nu ser Sverige som sitt och sina barns nya framtidland.

Internationaliseringens kraft kommer att fortsätta att bryta ner barriärer. Det är inte bara handeln som skapar nya band över gamla gränser.

Vi ser hur musikkultur och Internet knyter samman en ny generation i olika kulturer och olika länder. Hur företag och ekonomier vävs samman.

Det är en ny frihet som bryter fram på bredden och på djupet. Som kastar kollektivismen åt sidan. Som skapar nya möjligheter till utveckling. Som för oss in i en ny tid i och öppnar en hel värld.

Vi skall visa vår vision. Men vi också kunna visa vägen från dagens verklighet till morgondagens vision.

Vi måste hela tiden kunna visa att vi står för en politik som både vill och kan.

Vi måste kunna formulera och föra ut och förankra de förändringsstrategier på olika områden som Sverige behöver.

System som behöver förändras, förnyas eller skiftas. En frihet som måste säkras och vidgas. Ett samarbete över gränser som måste ges ny styrka.

Förnyelsepolitikens arbetsuppgifter är många.

De omedelbara uppgifterna blir ofta de som dominerar. Efter regeringens förlorade höst pågår nu diskussionerna inför den vårbudget som skall visa om det finns en ny tillväxtpolitik eller bara fortsatt prat. Och Europavalrörelsen blir allt tydligare i sin vikt.

Men samtidigt skall vi börja att formulera politiken - reformstrategierna - för de kommande mandatperioderna. Med siktet inställt på det vi vill åstadkomma under det kommande decenniet.

Låt mig ange ett par viktiga områden som vi under kommande år enligt min mening - måste ägna mer kraft åt för att förnya, formulera och föra ut.

För det första att göra Sverige till nation av ett första klassens företagande i detta begrepps allra vidaste bemärkelse.

Kontrasten mellan Bengtsfors och den svenska industrikrisen och den globala förändring som nu pågår är slående. Samtidigt med beskedet från Bengtsfors öppnades i Hannover i Tyskland den största mönstringen av företag inom den snabbt växande IT-sektorn i Europa i form av den s k CeBit-mässan. Man räknar med ca 100.000 besökare. Svenska småföretag finns företrädde i betydande mängd.

Vi måste åter bli en nation som lägger större kraft på att skapa nytt i stället för att bara fördela gamla tillgångar. Det handlar inte om att ge diplomatpass till direktörer.

Då handlar det om att i grunden skapa radikalt bättre förutsättningar för nyskapande, nyföretagande och kreativitet i vårt samhälle. Och att göra det på det privata ägandet självklara grund.

Lyckas vi inte med detta, kommer Sveriges sakta fall i välståndsligan bara att fortsätta. Unga människor kommer i allt högre grad att söka sig till andra länder. Framtidens möjligheter kommer att gå oss förbi. Fördelningsstriderna kommer att bli allt bittrare.

De i dag utsatta kommer att bli än mer utsatta. Det blir ett hårdare och ett bittrare Sverige. Det är detta vår politik måste förhindra.

Vi skall ställa upp som mål att under det kommande decenniet få Europas mest dynamiska ekonomi med Europas mest livaktiga nyföretagande. Det kräver en tillväxtpolitik med turbo. Snarare starkare än svagare än vad vi hitintills formulerat och fört ut. För det andra att säkra att Sverige utvecklas till en kunskapsnation i den allra främsta internationella frontlinjen.

En gång var det de bördiga åkrarna, de rika skogarna och den tunga malmens berg som var grunden till vår ekonomiska utveckling. Men i en tid när kisel håller på att bli en av de viktigaste råvarorna är det med kunskap och kompetens som individer lika väl som nationer bygger sin framtid.

Skolpolitiken i Sverige har länge varit misskött och sidställd. I dag tror jag knappast de flesta ens skulle kunna svara på vad det ansvarige statsrådet heter.

Och det är ett förfärande faktum att den andel av unga människor som går vidare till en akademisk examen är lägre nu för de som är födda 1968 än för de som är födda 1943. Vi är inte längre en kunskapsnation i främsta ledet.

I början av 1990-talet talade vi om att skapa Europas bästa skola. Socialdemokraterna glömde bort målet och grävde ner politiken. I dag talar rapporter från Skolverket om att vi i viktiga avseenden måste börja om från början.

Vi måste ge alla skolor friskolornas möjligheter. Och samtidigt tydligt skärpa kunskapskraven. Sträva efter att vi blir en skol-, utbildnings- och forskningsnation med kraft och med bredd.

I slutet av det kommande decenniet skall vi kunna säga att vi har Europas bästa skola och kanske något eller några av Europas bästa universitet och högskolor. Vi är inte dummare än andra. Då skall vi heller inte behöva halka efter.

För det tredje att säkra att människor kan känna en genuin och grundad trygghet inför ålderdom och sjukdom.

Ofta talas det i allmänna ordalag om betydelsen av de sociala frågorna. Men det är ett politikerbegrepp. Vi måste vara mer konkreta i våra reformstrategier.

Det var den gamla högern som drev fram den allmänna folkpensionen. Men det var socialdemokraterna som kom att se den allmänna tjänstepensioneringen ATP som något av kröningen av sitt välfärdsbygge. Och pensionsfrågan gav socialdemokraterna ett decennium av styrka.

Men det var - som så ofta - ett system byggt på lös sand. Och under 1990-talet var det en borgerlig regering som tog initiativ till och under bred samverkan fick fram ett nytt och bättre pensionssystem. Vi skall aldrig glömma bort att påminna om det.

Arbetet är inte avslutat. Och det finns förvisso inslag i det nya systemet som vi vill utveckla vidare. Vi skall klart och tydligt säga, att möjligheten till en trygg

och bra pension är alldeles grundläggande, och att vi måste ge bättre möjligheter till detta än vad socialdemokraterna gjort.

Alla blir förr eller senare gamla. Pensionsfrågan är trygghetsfrågan för alla.

Men alla blir också förr eller senare sjuka. Sjukvården är en lika viktig trygghetsfråga för alla.

Vi skall göra sjukvårdsfrågorna till en av de nya frontlinjerna i den moderata förnyelsepolitiken. Att påstå att allt är illa i svensk sjukvård är fel. Men jag ser ingen annan del av vårt omfattande sociala system som under de kommande åren kommer att vara i så tydligt behov av förnyelse som detta.

Här kommer den grupp som nu leds av Chris Heister från riksdagsgruppen, och i vilken nu de som bär det konkreta ansvaret för sjukvården för större delen av människorna i vårt land att bli en central del av vårt samlade arbete under de kommande åren. Chris kommer att tala mer om detta i morgon bitti.

Det är socialdemokraternas förnyelsemotstånd som gjort de växande vårdköerna till symbolen för trögheten i de svenska vårdpyramiderna. Och det är vi som blivit de svagas främsta företrädare mot de vårdpyramidernas herrar som säger att inget får förändras.

För det fjärde måste vi ge långt större kraft åt uppgiften att göra Sverige till framtidssamhället för alla.

Jag är och förblir utomordentligt oroad för att vårt Sverige håller på att klyvas i ett två tredjedelssamhälle där en dold kastgräns stänger ute inte minst dem som kommit till vårt land från andra länder.

I valrörelsen lyckades jag helt kort att få lite av diskussionen att också beröra den sociala desperation som jag tycker är så tydlig i delar av vårt samhälle. En social desperation vars långsiktiga konsekvenser vi har anledning att ta på det allra största allvar.

Farorna är dubbla en fara för samhällets stabilitet på sikt men också den fara som ligger i att vi som nation misslyckas med att ta tillvara möjligheter som i ordets bokstavliga bemärkelse är gränslösa.

Jag tror att frågorna kring olika kulturers och traditioners möte med varandra tillhör de allra svåraste i denna tid av allt fler sådana möten.

Och jag förblir övertygad om att det är samhällets förmåga att klara dem, och att låta dem bli en kraft för kreativitet, som kommer att avgöra mycket av förmågan till utveckling.

Det nya och annorlunda utmanar det gamla och invanda. Men det är ju just detta som Sverige behöver så mycket mera av under kommande år.

Vi har under de senaste åren gjort olika ansatser i dessa frågor. En del har varit lyckade, en del mindre så.

Men nu måste vi sätta dem i centrum. Inte för att vi nödvändigtvis kommer att vinna opinionspoäng omedelbart. Men därför att det är en avgörande samhällsuppgift. Och därför att ingen annan har förmågan att klara den som vi. Det är inte vi som står för provinsialismen och traditionalismen i samhällsdebatten.

Lika självklart som vi skall vara den kraft som tydligt står för Sverige i världen, skall vi vara den kraft som ser det som en avgörande uppgift att stå för världen i Sverige.

Ett viktigt steg har vi redan tagit när vi tillsatt den grupp som under ledning av Mauricio Rojas skall ge oss ny inspiration i vårt arbete med dessa frågor. Jag har bett dem att ha ett material klart så att vi kan diskutera vägarna framåt redan på partistämman i Stockholm i september.

För det femte att bereda vägen för en statsreform i Sverige och en författningsreform i Europa.

Jag tror att det finns skäl till en ny debatt om demokratins möjligheter och politikens roll i en i grunden förändrad situation. Det nya århundradets demokrati kommer att formars efter andra förutsättningar än det gamla.

Förr handlade det om att bygga den allsmäktiga nationella staten. Minns hur man t o m försökte att sudda ut gränslinjen mellan begreppen ”stat” och

”samhälle” en gränslinje som i själva verket är alldeles grundläggande för varje fritt och demokratiskt och öppet samhälle.

Den socialdemokratiska staten var överstark och övermäktig men den var samtidigt isolerad i sin nationalism, och kom därmed att framstå som allt mer maktlös i internationaliseringens tid. Det starka samhället har successivt kommit att framstå som allt svagare.

Vi måste ta initiativet till en ny debatt om en ny demokrati för en ny tid.

Att stärka det lokala självstyret.

Jag tror att det ligger en oerhörd fara i en utveckling som tar ifrån den lokala demokratin allt mer och mer av makt och av möjligheter.

Fjolårets valrörelse borde ha lett till att larmklockorna ringt än tydligare. Genom mycket av det som då sades gick en lika röd som farlig tråd av centralstyrning och reglering. Kommunerna skulle mer och mer bli statliga lokalkontor och statsministern framträdde som kommunalrådet över alla kommunalråd.

Jag vill att vi under kommande år skall bli det lokala självstyrets parti framför andra. Därför att det för demokratin närmare människorna. Därför att det skapar förutsättningar för delaktighet och engagemang.

Därför att det ger bäst förutsättningar att ge medborgarna den service och det stöd som på olika villkor kan behövas - i Surahammar och Stockholm, i Kiruna eller i Kungsör, i Heby eller Halmstad.

Vi skall inte ha statliga likriktare som beordrar dagistaxor eller bidragsnivåer. Vi skall inte ha statliga likriktare som plundrar pengar och planerar politik. Vi skall värna och vidareutveckla den lokala demokratin. Det är grunden.

Där andra vill centralisera mer vill vi snarare gå den andra vägen att decentralisera mer.

Till medborgare där så går. Till skolor och sjukhus och andra där det är möjligt. Från det centrala till det lokala. Från det fjärran till det nära.

Men det handlar också om Europa. Vi måste allt tydligare kunna formulera den politik som gör det tydligt att det europeiska samarbetet inte ligger bortom vår demokrati, utan att det i själva verket är dess förlängning i en tid när de nationella gränserna kommer att betyda allt mindre och mindre.

I grunden handlar det europeiska samarbetet om freden. Om det för ett decennium sedan fanns de som tog den för given i det nya Europa finns det nog ingen som i dag tror det. När vi sitter här dör människor i Kosovo. Och det som händer där berör oss mer än bara det vi ser på TV. Det kan påverka varje kommunal budget snabbare och mer dramatiskt än mycket annat.

Skulle krigshandlingar i och kring Kosovo trappas upp och riskerna är just nu överhängande kan Europa på en månad ställas inför en miljon nya flyktingar. Vi vet alla vad det skulle innebära.

Därför behöver Europa en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik. En fredspolitik i hela Europas tjänst. Den byggs inte på en dag. Och det samarbete som väver de nätverk av vänskap och beroende som mer varaktigt säkrar freden tar än mycket längre tid.

Men låt oss vara tydliga: det finns ingen annan väg till fred. De som vill stoppa eller begränsa det europeiska samarbetet går medvetet eller omedvetet de nationella motsättningarnas, de nationella konfrontationernas och de nationella krigens väg.

Därför måste samarbetet i Europa både fördjupas och breddas. Det behöver en tydlig fredspolitik. Och samarbetet behöver de reformer som gör det möjligt att år 2003 börja ta in nya medlemmar. I dag vill alla vara med om detta samarbete. Det är vår historiska skyldighet att också göra det möjligt.

Men vi måste samtidigt finna nya vägar för att förbättra den europeiska demokratin och det europeiska samarbetet.

Det europeiska samarbetet har byggts upp som ett lapptäcke av avtal under nästan ett halvt sekel. Och vi kommer att fortsätta att ställa allt större krav på det som vi vill att det allt bredare europeiska samarbetet skall göra.

Men det kräver att folkstyrets och kontrollmaktens villkor är tydliga. Det kräver

en författning för det europeiska samarbetet som definierar inte bara maktens möjligheter utan också och - ofta viktigare - dess gränser.

Men Europa handlar också om jobben och vår ställning i en värld som förändras. En gemensam valuta i Europa på samma sätt som i Sverige och i USA. Det är förvisso skillnader mellan Kiruna och Malmö, mellan San Diego och New York, mellan Spanien och Sverige. Men den gemensamma valutans praktiska och politiska fördelar i såväl Sverige som i USA är entydiga varför skulle inte detta gälla också i det vidare Europa?

Vi är och förblir förnyelsens parti framför andra. Vi är och förblir framtidens parti framför andra. Vi är och förblir Europatankens parti framför andra.

På dessa områden kommer Sverige att behöva tydliga reformstrategier under de kommande åren. Jag hoppas att också andra partier kommer att försöka att formulera dem. Men jag är övertygad om att vi förblir det parti som har de bästa förutsättningarna att faktiskt göra det.

Vi är drivkraften i förnyelsen av ett samhälle på väg från industriåldern in i det begynnande kunskaps- och informationssamhället.

En gång var vi motkraften mot den kollektivism som jag hoppas att vi lägger bakom oss när detta sekel går till ända. Vi förde frihetens fana under decennier då detta var nödvändigt.

Nu är vår uppgift större, viktigare och mer ansvarskrävande. Vi vill och vi måste gå vidare.

Vi skall gå vidare med framtidens idéer - för att än tydligare bli framtidens parti.

Taggar

1990-tal, 1999, Man, Moderaterna, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/carl-bildt-tal-pa-moderaternas-kommunala-rikskonferens-1999>